

कथं भूतोभवान्सर्गादिविधत्ते गुणप्रवाहरूपेण विभक्तं वीर्यं शक्तिर्येन सः शक्तिद्वारेण विधत्ते न साक्षादित्यर्थः यतः अनीहो निष्क्रियः तर्हि कथं शक्तिद्वारेणापि सर्गादिविधत्ते अवितथाभिसंधिः सत्यसंकल्पः किमर्थं विधत्ते आत्मनां जीवानामीश्वरः जीवानां भोगार्थमित्यर्थः ननु कथं विचित्रान् भोगान् एक एव विदध्यात् तत्राह अतर्क्याः सहस्रमपरिमिताः शक्तयो यस्य ॥ ३ ॥ किंच प्रलये यस्योदरे एतत् विश्वमासीत् सत्त्वं मया जठरेण कथं धृतः ननु शिशौ मयि किमेतदुच्यते तत्राह वटपत्र इति अंघ्रिपादां गुष्ठं पिबतीत्यंघ्रिपानः इदमपि शिशुत्वं तद्देवमाया इति भावः ॥ ४ ॥ अथवानत्त्वं मया अपत्यांतरमिव जठरे भूतः किंतु वाराहाद्यवतारवदिच्छैर्यैवा विभूतो सीत्याह त्वं देहं तत्रोदेहपरिकरः स्वीकृतमूर्तिरसि पाप्मनां दुष्टानां

स एव विश्वस्य भवान् विधत्ते गुणप्रवाहेण विभक्तवीर्यः ॥ सर्गाद्यनीहो वितथाभिसंधिरात्मे श्वरोऽतर्क्यसहस्रशक्तिः ॥ ३ ॥ सत्त्वं भूतो मे जठरेण नाथ कथं नु यस्योदरे एतदासीत् ॥ विश्वं युगांते वटपत्र एकः शेते स्म माया शिशुरंघ्रिपानः ॥ ४ ॥ त्वं देहं तत्रः प्रशमाय पाप्मनां निदेशभाजां च विभो विभूतये ॥ यथावतारास्तव सूकरादयस्तथा यमप्यात्मपथोपलब्धये ॥ ५ ॥ यन्नामधेयश्रवणानुकीर्तनात् यस्य ब्रह्णाद्यस्मरणादपि क्वचित् ॥ श्वादोऽपि सद्यः सवनाय कल्पते कुतः पुनस्ते भगवन्नुदर्शनात् ॥ ६ ॥ अहो बत श्वपचोऽतो गरीयान् यज्जिह्वाऽग्रे वर्तते नाम तुभ्यम् ॥ ते पुस्तपस्ते जुहुवुः सस्त्रुरार्या ब्रह्मानूचुर्नाम गृणंतियेते ॥ ७ ॥

निदेशभाजामाज्ञाऽनुवर्तिनां विभूतये समृद्धये आत्मपथोपलब्धये ज्ञानमार्गप्रदर्शनाय ॥ ५ ॥ अतस्त्वदर्शनादहंकृतार्थाऽस्मीतिकैमुत्यन्यायेनाह यन्नामधेयस्य श्रवणमनुकीर्तनं च तस्मात् क्वचित् कदाचिदपि श्वानमनीति श्वादः श्वपचः सोऽपि सवनाय सोमयागाय कल्पते योग्यो भवति अनेन पूज्यत्वं लक्ष्यते ॥ ६ ॥ तदुपपादयति अहो बत त्याश्वर्ये यस्य जिह्वाऽग्रे वर्तते नाम तुभ्यम् अतः अस्मादेव हेतोर्गरीयान् यद्यस्माद्वर्तते अत इति वा कुत इत्यत आह त एव तपस्तेषुः कृतवन्तः जुहुवुर्होमं कृतवन्तः सस्त्रुस्तैर्येषु स्नाताः आर्याः त एव सदाचाराः ब्रह्मवेदमनूचुः अधीतवन्तः त्वन्नामकीर्तने तप आद्यन्तर्भूतमतस्तेषु पुण्यतमा इत्यर्थः यद्वा जन्मांतरे तैस्तपोहोमादिसर्वकृतमितित्वन्नामकीर्तनेन महाभाग्योदयादवगम्यत इत्यर्थः ॥ ७ ॥